

PRVOSTOPENJSKI UNIVERZITETNI DVODISCIPLINARNI ŠTUDIJSKI PROGRAM SOCIOLOGIJA

PREDSTAVITVENI ZBORNIK

1. ŠTUDIJSKI PROGRAM

PRVOSTOPENJSKI UNIVERZITETNI DVODISCIPLINARNI ŠTUDIJSKI PROGRAM SOCIOLOGIJA

Naš dvodisciplinarni študijski program je na Filozofski fakulteti dobro uveljavljen dvodisciplinarni študijski program, za katerega vlada široko zanimanje. Bolonjsko prenovljeni program spoštuje tradicijo oblikovanja visoko zahtevne, samostojne in kritične družboslovno intelektualne formacije študenta in študentke ter takšen profil posodablja z vsebinami in novimi pristopi, ki jih narekujejo spremenjene okoliščine sodobnih družb. V prenovljenem programu so tako še naprej prisotne temeljne študijske vsebine in teoretske osnove, ki študentom in študentkam posredujejo znanje pri obravnavi in razumevanju družbenih procesov, oblikovanja identitet, razvoja družbenih in političnih idej, znanstvene misli ter širokega spektra kulturnih dejavnosti in njihovih ustvarjalnih dosežkov. Poleg klasičnih mislecev in teoretskih tradicij študijski program posebno pozornost posveča sodobnim družbenim trendom, kot so procesi globalizacije in sociologija vsakdanjega življenja v informacijsko tehnološki družbi. Vse omenjeno študentom in študentkam omogoča, da teoretske izsledke uspešno aplicirajo v praksi.

Prvostopenjski univerzitetni dvodisciplinarni študijski program Sociologija traja 3 leta (6 semestrov). Za dokončanje dvodisciplinarnega študija mora študent oz. študentka opraviti vse obveznosti, ki jih določajo študijski program in učni načrti posameznih predmetov, v skupnem obsegu 90 KT. Celotni študij pa se zaključi šele potem, ko je študent na obeh izbranih disciplinah opravil vse obveznosti, kot jih določata študijska programa in učni načrti posameznih predmetov, v skupnem obsegu 180 KT.

Po uspešno opravljenih študijskih obveznostih pridobi diplomant oziroma diplomantka študijskega programa strokovni naslov diplomirani sociolog (UN) in ... oz. diplomirana sociologinja (UN) in ..., pri čemer je polni naslov odvisen od vsakokratnega individualnega izbora druge študijske discipline. Ustrezna okrajšava strokovnega naslova se glasi dipl. soc. (UN) in ... Strokovni naslov je določen v skladu z Zakonom o strokovnih in znanstvenih naslovih (Ur.l. RS 62/2006).

2. TEMELJNI CILJI PROGAMA IN KOMPETENCE

Študenti in študentke prvostopenjskega univerzitetnega dvodisciplinarnega študijskega programa Sociologija bodo pridobili temeljita osnovna znanja o družbenih procesih, razporeditvi družbene moči in njenih dejavnostih, kar diplomantom omogoča, da zmorejo kritično, argumentirano in konstruktivno analizirati in misliti tako kulturno preteklost kot sodobne idejne in miselne procese v razvijajoči se in vedno dinamični družbi, tako slovenski, kot tudi v širši evropski in svetovni družbi. Prva dva letnika študija sta skupna za vse vpisane, v tretjem letniku pa študent/študentka izbere predmete iz dveh ponujenih

modulov, ki predstavljata vsebinsko logični prehod na drugostopenjske programe (sociologija kulture, samostojni ali dvodisciplinarni program, ali sociologija – pedagoški program). Ob koncu študija diplomant oz. diplomantka sociologije pridobi ustrezno pojmovno in metodološko, pa tudi praktično uporabno znanje, ki mu zagotavlja ustrezne kompetence, na podlagi katerih lahko suvereno in uspešno vstopi na trg dela ali nadaljuje študij na omenjeni drugi stopnji. Zaposlitev, ki jo omogoča nabor splošnih in predmetno specifičnih kompetenc, vključuje širok prostor kulturno-družbenih ustanov, oglaševalne, turistične in druge agencije, knjižnice, kulturne domove, nevladne, državne in mednarodne organizacije.

V dvodisciplinarni kombinaciji z drugimi študijskimi programi, ki jih vpišejo na Filozofski fakulteti, so diplomanti/diplomantke usposobljeni/-e za interdisciplinarno povezovanje in prepletanje usmeritvenih znanj obeh disciplin; s takšnim kompleksnim profilom so prednostno zaposljivi/-e na področjih, ki zahtevajo kulturno in družbeno reflektirano apliciranje specifičnih kompetenc, značilnih za posamezno disciplino. S povezovanjem z drugimi disciplinami študent/študentka pridobiva sociološko-kulturološka znanja, ki so oplemenitena z drugimi razsežnostmi družboslovno humanističnega študija (zgodovinskimi, filozofskimi, umetnostno-zgodovinskimi, klasično filološkimi itd.) in obogatena s poznavanjem tujih jezikov in književnosti omogočajo vstop v interkulturni prostor evropskih in svetovnih družb.

Po zaključenem študiju imajo diplomanti in diplomantke Sociologije znanja in kompetence, ki jih usposablja za timsko projektno sodelovanje v ustanovah širokega spektra. Predmetno specifične kompetence jim omogočajo samostojnost na področju kulturne kritike, publicističnega in drugega delovanja v različnih družbenih, političnih, izobraževalnih in kulturnih organizacijah. Posebnost dvodisciplinarnega programa je intenzivna navezava študija na drugo disciplino in s tem meddisciplinarna poklicna specializacija. Izbor predmetov iz dveh modulov v tretjem letniku pa študenta/študentko, ki namerava nadaljevati študij, vsebinsko logično vodi k izbiri programa na 2. stopnji. Poglobljeno osvajanje temeljnih metodoloških, družboslovno-humanističnih in kulturnih znanj omogoča vertikalno napredovanje v dvodisciplinarni ali enopredmetni program drugostopenjskega študija s štirimi usmeritvami na Oddelku za sociologijo ali na drugostopenjski dvopredmetni pedagoški program ter široko diagonalno prehodnost na druge družboslovne in humanistične programe.

Diplomanti in diplomantke prvostopenjskega dvodisciplinarnega študijskega programa:

- razmišljajo logično, abstraktno, analitično in sintetično;
- zmožni so kritičnega presojanja;
- so široko razgledani;
- usposobljeni so za sodelovanje pri reševanju strokovnih vprašanj;
- seznanjeni so s temeljnimi raziskovalnimi metodami, ki jih tvorno prenašajo z enega področja na drugega;
- pridobljena znanja in usposobljenosti povezujejo med obema strokama in z različnimi drugimi področji;
- svoja znanja prenašajo na druga problemska področja (sposobnost transferja) ter jih rešujejo intradisciplinarno;
- zaradi poznavanja dveh strokovnih področij so bolj fleksibilni pri opredeljevanju in reševanju konkretnih vprašanj in bolje usposobljeni za prenos znanj v vsakdanjo prakso;
- bolj celovito pristopajo k evidentiranju problemov in njihovem reševanju;
- usposobljeni so uporabljati dva različna strokovna diskurza, ki jim omogočata jasnejšo argumentacijo;
- imajo večjo sposobnost komuniciranja, ki izhaja iz razumevanje dveh pogledov in omogoča uspešno vključevanje v timsko delo;

- zmožni so suvereno sodelovati pri pripravi in organiziranju projektnih del;
- informacije dvojno kontekstualizirajo in so idejno dinamični;
- lažje in bolj kompetentno se odzivajo na nove izzive in se jim prilagajajo in/ali jih modificirajo;
- zavezani so profesionalni etiki ter so sposobni razvijati refleksijo o njej tudi v širšem družbenem kontekstu;
- zbirajo bibliografske in druge podatke iz baz in drugih virov;
- uporabljajo IKT pri iskanju, izbiranju, obdelavi in predstavitvi informacij;
- sodelujejo pri ocenjevanju in zagotavljanju kakovosti lastnega dela;
- oblikujejo in sooblikujejo učinkovite medčloveške odnose;
- so komunikacijsko odprti in imajo občutek za medkulturno sporazumevanje;
- imajo zavest o potrebi stalnega strokovnega izpopolnjevanja že pridobljenega znanja in pripravljenost za tako nadgradnjo.

Predmetno-specifične kompetence:

- poznavanje osnov družboslovnih teorij in teorij kulture;
- poznavanje zgodovine in razvoja sociološke misli in sodobnih družboslovnih teorij;
- poznavanje kvantitativne in kvalitativne metodologije sociološkega in kulturološkega raziskovanja;
- koherentna uporaba sociološkega znanja ter temeljnih socioloških konceptov v praksi;
- samostojno razumevanje in umeščanje novih družbenih in kulturnih pojavov v obstoječe teoretske in problemske okvire sociološke vede;
- reševanje strokovnih in delovnih problemov z iskanjem virov znanja in uporabo znanstvenih metod;
- poznavanje metod za preverjanje znanstvenih teorij;
- razumevanje procesov globalizacije ter razmerij med globalnim in lokalnim;
- poznavanje več posebnih disciplinarnih področij sociologije in sociologije kulture;
- poznavanje socioloških predpostavk humanističnih ved ter povezovanje sociologije in humanistike;
- sposobnost povezovanja socioloških spoznanj s spoznanji drugih ved;
- prepoznavanje, analiziranje in kritično vrednotenje družbenih pojavov, procesov, praks in produktov glede na dognanja in razvoj druge vede v dvodisciplinarnem študiju;
- poznavanje in samostojno branje akademskih besedil;
- občutek za kulturne raznolikosti človeške družbe in sposobnost prilagajanja konceptualnih aparatov na konkretna družbena in kulturna okolja;
- sposobnost kritičnega analiziranja odnosa med šolo, družino in družbo;
- poznavanje in razumevanje položaja, potreb in interesov posameznika/posameznice, še posebej mladostnika/mladostnice.

3. POGOJI ZA VPIS IN MERILA ZA IZBIRO OB OMEJITVI VPISA

Pogoji za vpis na študijski program so skladni s členoma 38 in 38b Zakona o visokem šolstvu ter 115. členom Statuta Univerze v Ljubljani.

V prvostopenjski dvodisciplinarni univerzitetni študijski program se lahko vpiše

- a) kdor je opravil maturo
- b) kdor je opravil poklicno maturo in izpit iz enega od maturitetnih predmetov, vendar izbrani predmet ne sme biti predmet, ki ga je kandidat že opravil pri poklicni maturi,
- c) kdor je opravil katerikoli štiriletni srednješolski program pred 1. 6. 1995,
- d) kdor je uspešno zaključil enakovreden študij v tujini.

Predvideno število vpisnih mest na redni študij je 90. Predvideno število vpisnih mest na izredni študij je 30.

Če je zanimanja za vpis več, kot je razpisanih mest, in bo sprejet sklep o omejitvi vpisa, bodo kandidati razporejeni po merilih, ki jih predvidevata obe stroki, v kateri se študent želi vpisati.

Kandidati za vpis na študijski program Sociologija bodo izbrani po naslednjih merilih:

- kandidati iz točke a), izbrani glede na:
  - splošni uspeh pri maturi: 60 % točk,
  - splošni uspeh v 3. in 4. letniku: 40 % točk;
- kandidati iz točke b), izbrani glede na:
  - splošni uspeh pri poklicni maturi: 40 % točk,
  - splošni uspeh v 3. in 4. letniku: 40 % točk,
  - uspeh pri maturitetnem predmetu: 20 % točk,
- kandidati iz točke c) glede na:
  - splošni uspeh na zaključnem izpitu: 60 % točk,
  - splošni uspeh v 3. in 4. letniku: 40 % točk.

Glede na obliko srednješolskega izobraževanja bodo v primeru omejitve vpisa po opisanih kriterijih izbrani tudi kandidati, ki so zaključili enakovredno izobraževanje v tujini.

4. MERILA ZA PRIZNAVANJE ZNANJ IN SPRETNOSTI, PRIDOBLENIH PRED VPISOM V PROGRAM

Po univerzitetnih dvodisciplinarnih študijskih programih prve stopnje se lahko kandidatom in kandidatkam priznavajo tudi znanja, usposobljenosti in zmožnosti, ki jih je kandidat/-ka pridobil/-a pred vpisom v različnih oblikah formalnega in neformalnega izobraževanja in ki po vsebini in zahtevnosti v celoti ali deloma ustrezajo splošnim oziroma predmetno specifičnim kompetencam, določenim z dvodisciplinarnim študijskim programom .

Postopek priznavanja neformalno pridobljenega znanja in spretnosti je v celoti usklajen s Pravilnikom o postopku in merilih za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in spretnosti, sprejetem 29. maja 2007 na Senatu Univerze v Ljubljani.

Študentje oz. študentke znanja, pridobljena v različnih oblikah formalnega in neformalnega izobraževanja ter izkustvenega učenja (portfolijo, projekti, objave avtorskih del ipd.), izkažejo s spričevali in drugimi listinami, iz katerih je razvidna vsebina in obseg vloženega dela študenta.

Vloga za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in spretnosti mora vsebovati:

- spričevala,
- druge listine (različni dokumenti, ki jih izda delodajalec in dokazujejo izkušnje, potrdila o udeležbi na seminarjih in usposabljanjih ipd.),
- portfolio, v katerem kandidat pripravi svojo biografijo s podatki o izobrazbi, o zaposlitvah ter drugih izkušnjah in znanjih, ki jih je pridobil v preteklosti,
- druga dokazila (izdelki, storitve, objave in druga avtorska dela kandidatov; projekti, izumi, patenti ipd).

Priznana znanja, usposobljenosti oz. zmožnosti se lahko upoštevajo kot opravljene študijske obveznosti znotraj vseh delov študijskega programa. Iz njih pa morata biti jasno razvidna tako vsebina kot obseg vloženega dela študenta, da se lahko znanja ovrednotijo s kreditnimi točkami. Na podlagi individualnih dokumentiranih vlog študentov oz. študentk odloča o priznavanju in vrednotenju tako pridobljenih znanj, usposobljenosti in zmožnosti Filozofska fakulteta na predlog posameznega oddelka. Ob tem upošteva Pravilnik o postopku in merilih za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in spretnosti, sprejet 29. maja 2007 na Senatu Univerze v Ljubljani, druge določbe statuta Univerze v Ljubljani ter Pravila Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

5. POGOJI ZA NAPREDOVANJE PO PROGRAMU

Pogoji za napredovanje po programu so usklajeni s 151.-153. členom Statuta Univerze v Ljubljani:

- Za napredovanje **iz prvega v drugi letnik** dvodisciplinarnega univerzitetnega študijskega programa prve stopnje **Sociologija** mora študent oz. študentka opraviti študijske obveznosti za 1. letnik v tolikšnem obsegu, da doseže 90 odstotkov KT, predpisanih s predmetnikom in posameznimi učnimi načrti za prvi letnik, v obsegu 54 od 60 KT.

Za napredovanje **iz drugega v tretji letnik** dvodisciplinarnega univerzitetnega študijskega programa prve stopnje **Sociologija** mora študent oz. študentka opraviti študijske obveznosti za 2. letnik v tolikšnem obsegu, da doseže 90 odstotkov KT, predpisanih s predmetnikom in posameznimi učnimi načrti za drugi letnik, v obsegu 54 od 60 KT, kar skupaj s celotnimi obveznostmi 1. letnika (60 KT) pomeni zbranih 114 KT.

V primeru izjemnih okoliščin (določenih v Statutu UL, 153. člen) pa se lahko na podlagi rešene prošnje vpišejo v višji letnik tudi tisti študentje, ki so opravili 85 odstotkov obveznosti (torej dosegli 51 KT). O tem vpisu odloča Odbor za študentska vprašanja in usmerjanje, pri čemer lahko oddelek poda posvetovalno mnenje.

Manjkajoče obveznosti morajo biti opravljene do vpisa v naslednji, višji letnik.

V skladu s 152. členom Statuta Univerze v Ljubljani ima študent oz. študentka, ki ni opravil oz. opravila vseh študijskih obveznosti za vpis v višji letnik, določenih s študijskim programom, možnost, da v času študija enkrat ponavlja letnik, če izpolnjuje s študijskim programom določene pogoje za ponavljanje. Pogoji za ponavljanje letnika v okviru predlaganega študijskega programa so opravljene študijske obveznosti v skupnem obsegu 15 KT (25 % skupnega števila KT za posamezni letnik).

Pogoji za podaljševanje statusa študenta so določeni z 238. členom Statuta Univerze v Ljubljani.

Študentom in študentkam glede usmerjanja v različne smeri študija, izbire posameznih modulov znotraj študijskih programov in drugih vprašanj, povezanih s študijem, svetujejo predstavniki študentov, tutorji, mentorji posameznih letnikov ter drugi sodelavci ustreznih oddelkov v okviru govorilnih ur.

6. POGOJI ZA DOKONČANJE ŠTUDIJA

Za dokončanje dvodisciplinarnega študija Sociologija mora študent oz. študentka opraviti vse obveznosti, ki jih določajo študijski program in učni načrti posameznih predmetov, v skupnem obsegu 90 KT. Celotni študij pa se zaključi šele potem, ko je študent na obeh izbranih disciplinah opravil vse obveznosti, kot jih določata študijska programa in učni načrti posameznih predmetov, v skupnem obsegu 180 KT.

7. PREHODI MED ŠTUDIJSKIMI PROGRAMI

Prehodi so možni med študijskimi programi iste stopnje, torej 1. stopnje.

Do prenehanja izvajanja študijskih programov, sprejetih pred 11. 6. 2004, so prehodi mogoči tudi iz nebolonjskih univerzitetnih študijskih programov v študijske programe 1. stopnje.

Prehodi so možni med študijskimi programi:

- ki ob zaključku študija zagotavljajo pridobitev primerljivih kompetenc;
- med katerimi se lahko po kriterijih za priznavanje prizna vsaj polovica obveznosti po Evropskem prenosnem kreditnem sistemu iz prvega študijskega programa, ki se nanašajo na obvezne predmete drugega študijskega programa.

Glede na obseg priznanih obveznosti iz prvega študijskega programa se lahko študent/-tka vpiše v isti ali višji letnik v drugem študijskem programu. V vsakem primeru mora kandidat/-ka izpolnjevati pogoje za vpis v začetni letnik študijskega programa, v katerega prehaja.

Za prehod med programi se ne šteje vpis v začetni letnik novega študijskega programa, čeprav se študentu/-ki priznajo posamezne obveznosti, ki jih je opravil/-a v prvem študijskem programu. V tem primeru mora kandidat/-ka izpolnjevati pogoje za vpis v začetni letnik v skladu z zakonom in študijskim programom.

Pri prehodih se lahko priznavajo:

- primerljive študijske obveznosti, ki jih je študent/-tka opravil/-a v prvem študijskem programu;
- neformalno pridobljena primerljiva znanja.

Predhodno pridobljena znanja študent/-tka izkazuje z ustreznimi dokumenti.

Študent oz. študentka se lahko vključi v višji letnik drugega študijskega programa, če mu/ji je v postopku priznavanja zaradi prehoda priznanih vsaj toliko in tiste kreditne točke, ki so pogoj za vpis v višji letnik javnoeljnega študijskega programa.

O vlogah študentov za prehod med študijskimi programi odloča pristojni organ fakultete na predlog oddelka po postopku, ki je določen v Statutu UL.

8. NAČINI OCENJEVANJA

Izpitni režim je usklajen s Statutom Univerze v Ljubljani in Pravilnikom o izpitnem redu Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Oblike preverjanja znanja so: pisni in ustni izpiti, testi, kolokviji, referati, eseji, proseminarske in seminarske naloge, projektne naloge, portfolijo in drugo.

Načini ocenjevanja posameznih predmetov so zapisani za vsak predmet posebej v učnih načrtih. Ocenjevalna lestvica je od 6-10 (pozitivno) ter 1-5 (negativno):

10	odlično	izjemni rezultati z zanemarljivimi napakami
9	prav dobro	nadpovprečno znanje, vendar z nekaj napakami
8	prav dobro	solidni rezultati
7	dobro	dobro znanje, vendar z večjimi napakami
6	zadostno	znanje ustreza minimalnim kriterijem
5-1	nezadostno	znanje ne ustreza minimalnim kriterijem

9. PREDMETNIK ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA S PREDVIDENIMI NOSILCI PREDMETOV IN KREDITNIM OVREDNOTENJEM ŠTUDIJSKIH OBVEZNOSTI

Predmet	Steber	KT	Kontaktne ure skupaj	Ure predavanj	Ure seminarjev	Ure seminar. vaj	Individual. delo študenta	Skupno delo študenta
---------	--------	----	----------------------	---------------	----------------	------------------	---------------------------	----------------------

Stebri:

O-SK: obvezni splošni predmeti

O-ST: obvezni strokovni predmeti

I-ST: izbirni strokovni predmeti

I-Š: splošni izbirni predmeti

1. letnik

Prvi (zimski) semester:

Uvod v sociologijo I	O-SK	5	60	30		30	80	140
Uvod v sociologijo kulture I	O-SK	5	60	30		30	80	140
Osnove sociološkega raziskovanja I	O-SK	5	60	30	15	15	80	140
SKUPAJ		15	180	90	15	75	240	420

Drugi (letni) semester:

Uvod v sociologijo II	O-SK	5	60	30		30	80	140
Osnove sociološkega raziskovanja II	O-SK	4	45	30	15		67	112
Uvod v sociologijo kulture II	O-SK	3	30	30			54	84
Klasična sociološka misel	O-ST	3	30	30			54	84
SKUPAJ		15	165	120	15	30	255	420

SKUPAJ LETNIK		30	345	210	30	105	495	840
---------------	--	----	-----	-----	----	-----	-----	-----

2. letnik

Tretji (zimski) semester:

Sodobne družboslovne teorije	O-ST	5	60	30		30	80	140
Sociologija religije	O-ST	5	60	30	30		80	140
Družbene spremembe in razvoj	O-ST	5	60	45	15		80	140
SKUPAJ		15	180	105	45	30	240	420

Četrty (letni) semester:

Socialnopolitične doktrine in gibanja	O-ST	6	75	45	30		93	168
Teorije ideologije	O-ST	5	60	45	15		80	140
Sociologija vednosti in znanosti	O-ST	4	45	30	15		67	112
SKUPAJ		15	180	120	60		240	420

SKUPAJ LETNIK		30	360	225	105	30	480	840
---------------	--	----	-----	-----	-----	----	-----	-----

3. letnik

Peti (zimski) semester:

izbirni strokovni predmet programa	I-ST	5	60	30	30		80	140
izbirni strokovni predmet programa	I-ST	5	60	30	30		80	140
zunanjy splošny izbirny predmet	I-Š	5	60	30	30		80	140
SKUPAJ		15	180	90	90		240	420

Šesti (letni) semester:

izbirni strokovni predmet programa	I-ST	5	60	30	30		80	140
izbirni strokovni predmet programa	I-ST	5	60	30	30		80	140
Diplomsko delo	O-ST	5	5*				135	140
SKUPAJ		15	120	60	60		300	420

SKUPAJ LETNIK		30	300	150	150		540	840
---------------	--	----	-----	-----	-----	--	-----	-----

CEL PROGRAM SKUPAJ		90	1005	585	285	135	1515	2520
--------------------	--	----	------	-----	-----	-----	------	------

* 5 kontaktnih ur pri enoti Diplomsko delo se izvaja v obliki individualnih konzultacij z mentorjem.

Modul 1: Sociologija v šoli

Socialna psihologija	I-ST	5	60	30	30		80	140
Sociologija naroda in nacionalizma	I-ST	5	60	45	15		80	140
Sociologija političnih institucij	I-ST	5	60	30	30		80	140
Sociologija spola	I-ST	5	60	45	15		80	140
Sociologija vsakdanjega življenja	I-ST	5	60	45	15		80	140

Modul 2: Sociologija kulture

Globalna kultura	I-ST	5	60	30	30		80	140
Osnove humanistične misli	I-ST	5	60	30	30		80	140
Popularne kulture	I-ST	5	60	30		30	80	140
Sociologija vizualne umetnosti	I-ST	5	60	30		30	80	140
Sociologija medijev in komuniciranja	I-ST	5	60	30	15	15	80	140

10. KRATEK OPIS PREDMETOV1. letnik, prvi (zimski) semester:**Uvod v sociologijo I**

Študentke in študenti se bodo pri tem predmetu seznanili s temeljnimi sociološkimi pristopi pri obravnavanju posameznih družbenih pojavov in procesov (funkcionalistični, marksistični, neomarksistični, interakcionistični, formalistični, fenomenološki, feministični). Obenem pa bodo s teoretskimi pristopi in analitskimi orodji zgoraj omenjenih teorij tematizirane tudi osrednje oz. klasične sociološke teme, s katerimi se srečuje tako posameznik kot tudi družba kot celota: (ne)enakost spolov, delo (plačano in neplačano) in zaposlitev, družbena stratifikacija, revščina in socialna politika, mobilnost in migracije, nadzorovanje, kaznovanje in totalne institucije.

Uvod v sociologijo kulture I

Predmet je sestavljen iz tematskih sklopov, ki študenta in študentko postopoma in v zgodovinskem prerezu uvajajo v temeljno problematiko ter konceptualne možnosti za analizo kulture. Uvodne teme obravnavajo pojmovanja kulture, ki vključujejo strukturne vidike ter analizo vsakdanjega življenja; osvetlijo razmerje družba-kultura, kultura- umetnost, visoka-nizka kultura, jezik-kultura, kultura-identiteta.

Osnove sociološkega raziskovanja I

Študenti in študentke se bodo seznanili s ključnimi kvantitativnimi raziskovalnimi metodami, se naučili razlikovati med različnimi raziskovalnimi pristopi, njihovimi cilji, prednostmi in slabostmi ter uporabiti najprimernejši pristop za konkretni raziskovalni problem. Pridobili bodo razumevanje razmerja med teorijo in empiričnim raziskovanjem. Usposobili se bodo za metodološki način mišljenja, za uporabo in citiranje literature, za oblikovanje in logiko raziskave.

1. letnik, drugi (letni) semester:**Uvod v sociologijo II**

Predmet tematizira vprašanja odnosa posameznik – družba; vloga in položaj posameznika v različnih vsakdanjih praksah (otročstvo, mladostništvo, zrelo obdobje, starost) ter v različnih družbenih institucijah (šola, družine, birokratske in druge sodobne organizacije, totalne organizacije).

Uvod v sociologijo kulture II

Predmet uvaja tradicije kritične teorije; študenti in študentke se srečajo s pojmom kulturne industrije ter razmerja med produkcijo in recepcijo kulturnega blaga; vzpostavljeno je razumevanje tehnične reprodukcije umetnosti in učinkov na vznik množične kulture in potrošništva. Analizirani so novi modeli percepcije umetnosti ter delitve na visoko in nizko umetnost; obravnavani so zgodovinsko spremenjeni status umetnine, množični mediji in pohod družbe spektakla ob koncu 20. stoletja.

Osnove sociološkega raziskovanja II

Študenti in študentke se bodo seznanili s ključnimi kvalitativnimi raziskovalnimi metodami, se naučili razlikovati med različnimi raziskovalnimi pristopi, njihovimi cilji, prednostmi in slabostmi ter uporabiti najprimernejši pristop za konkretni raziskovalni problem.

Klasična sociološka misel

Predmet predstavlja formiranje in znanstveno rast sociološke discipline, pri čemer se opira predvsem na sistematično obravnavanje naslednjih klasičnih socioloških mislecev in njihovih distinktivnih prispevkov: Comte, Spencer, Marx, Durkheim, Weber, Marx, Simmel, Toennies, Pareto, Mannheim, Veblen, Mead, Parsons, Merton in drugi.

2. letnik, tretji (zimski) semester

Sodobne družboslovne teorije

Predmet obravnava teorije, ki lahko prispevajo k pojasnitvi sodobnih družbeno-zgodovinskih procesov. To so zlasti tisti procesi, ki so v drugi polovici 20. stoletja pripeljali do temeljite preobrazbe svetovnega sistema. Teorije različno pojasnjujejo to preobrazbo in jo tudi različno imenujejo. Preobrazbe v produkcijskem načinu spremljajo preobrazbe v oblikah družbenosti. Povezava med obojim je kompleksna in jo razne teorije različno pojasnjujejo. Predmet se posveča zlasti teorijam, ki poudarjajo kompleksnost zgodovinskih procesov in naddoločenost njihovih učinkov

Sociologija religije

Temeljne teme in koncepti sodobne sociologije religije: sekularizacija in revitalizacija; ljudska religioznost, nova religiozna gibanja in »nova duhovnost«; civilna religija, nacionalne in politične ideologije in/kot religije; država, organizirane religije in civilna družba; religija in post moderna: privatizacija in deprivatizacija (javne) religije. Empirične sociološke raziskave religioznosti v Sloveniji in Evropi: metode raziskovanja in kritično vrednotenje rezultatov.

Družbene spremembe in razvoj

Predmet je vpeljan skozi problematizacijo poenostavljenih predstav o družbenem razvoju kot linearnem napredku, teleološkem napredovanju k cilju ali razvoju iz klice. Nato so predstavljeni modeli razvoja kompleksnosti in specifični problemi (razvoj, evolucija, reprodukcija idr.). Na historično-materialistično koncepcijo razvoja družbenih nasprotij je navezana problematika produkcije in reprodukcije družbenih razmerij; problematiziran je prehod iz narave v družbo ter biološki koncepti socialne evolucije; predstavljene so ekološki koncepti družbenega razvoja v socialni antropologiji. Problematizirane so futurološke koncepte napredka in vpeljan koncept mej rasti.

2.letnik, četrti (letni) semester

Socialnopolitične doktrine in gibanja

Predmet predstavlja razumevanje ključnih vzvodov nenehnih bojev med emancipacijskimi in neemancipacijskimi socialnopolitičnimi gibanji in njihovimi doktrinami (kot konstitutivnimi dejavniki gibanj), ki so pripeljala do nastanka in razvoja sodobnega sveta. V ospredju zanimanja je razvoj socialnopolitične misli (doktrin), ki jo apliciramo na tisto področje človekove dejavnosti, ki mu pravimo politična praksa (gibanje), hkrati pa tudi analiza tistih elementov, ki določajo in obenem razlikujejo družbena gibanja od drugih družbenih pojavov, kakor tudi komparacija med predpolitičnimi, modernimi (tj. klasičnimi socialnopolitičnimi gibanji, ki so direktno vključena v politični konflikt) in novimi družbenimi gibanji.

Teorije ideologije

Predmet obravnava naslednje vsebine:

- Ideološke prakse med drugimi družbenimi praksami.
- Teorije institucije in posameznih področij ideoloških praks.
- Problematika strukturnih in zgodovinskih prijemov na področju teorije ideologij.
- Osnovni pojmi klasičnih in novejših teorij.
- Pluralnost metod.

Primeri analize ideoloških in sorodnih praks

Sociologija vednosti in znanosti

Predmet podaja temeljne etape razvoja kozmološke misli od antike do novega veka. Prikaže razloge za oblikovanje in uveljavitev geocentrične razlage sveta, nato pa podrobneje predstavi znotraj teoretske in zunanje družbene razloge za krizo geocentrizma in uveljavitev heliocentrične teorije. Predstavljeni so tudi avtorji in epistemološko zanimive ideje, ki so zanimivi za sociologijo znanosti in za pretres vzajemnega vpliva med znanostjo, družbo, kulturo in novimi idejami.

3. letnik, šesti (letni) semester

Diplomsko delo

Cilj Diplomskega dela je samostojno raziskovalno (empirično ali teoretično) in/ali analitično delo študenta/študentke, v katerem pokaže, da je sposoben samostojne obdelave izbrane teme. Pri tem mora študent/študentka znati za dokaz ali zavrnitev postavljenih hipotez samostojno najti in izbrati ustrezne vire in literaturo.

Izbirni predmeti programa:

Socialna psihologija

Predmet predstavlja mehanizme družbenega vpliva, pri čemer osrednjo pozornost namenja ideološkim mehanizmom identifikacije. V povezavi s teorizacijami stigmatiziranih identitet analizira fenomene družbenega razlikovanja, procese in mehanizme normalizacije, preko katerih se oblikujejo samoumevni kriteriji dobrega, koristnega, normalnega in patološkega, deviantnega. V zadnjem delu pozornost namenja medosebnim odnosom na mikroravni: predstavi značilnosti psiholoških skupin, analizira skupinsko

strukturo in specifične značilnosti medosebnih odnosov v skupini (socialna klima: kohezivnost, privlačnost, konfliktnost).

Sociologija naroda in nacionalizma

Predmet obravnava ključne koncepte, definicije in teoretične usmeritve na tem področju. Pri tem posebej izpostavlja modernistična, primordialna in alternativna teoretska razumevanja. Posebna pozornost je posvečena vprašanju katere so prednosti oz. kakšna je prepričljivost posameznih teorij in avtorjev ter tistim naveznim pojmom na tem področju, brez katerih bi bilo obravnavanje naroda in nacionalizma deficitarno: nacionalna država, pravica narodov do samoodločbe, problem etničnih manjšin in njihovega (nad)nacionalnega varstva, nacionalna identiteta, nacionalni stereotipi, nacionalni konflikti.

Sociologija političnih institucij

Vsebina predmeta temelji na izhodišču, da je položaj človeka in državljana/ke v vsakem političnem sistemu temeljno družbenopolitično vprašanje, saj odtod izhaja spoznanje, ali je človek subjekt politične oblasti in političnih odnosov ali zgolj njihov objekt. Težišče je v razumevanju kompleksnosti tako teoretičnih kot praktičnih naporov za širitev polja človekovih pravic, političnih svoboščin in družbene svobode (nenehni boj za demokratizacijo javnega življenja) v historičnem kontekstu. Poudarek je na sociološkem in ne na pravnem vidiku vsebine predmeta; v ospredju zanimanja je namreč razmerje med civilno družbo in politično državo.

Sociologija spola

Pri predmetu se bodo študenti in študentke seznanili s sodobnimi teoretskimi diskusijami o spolu in spolni razliki, znotraj sociologije in širše v družboslovju ter z odnosom sociologije do vprašanj spola pred nastankom feministične sociologije. Tematiziranje razlike med biološkim spolom (sex) in družbeno ter kulturno proizvedenim spolom (gender) ter problematiziranje tega razlikovanja: spol in socializacija; spol in izobraževanje; spol in družinske vloge; spreminjanje spolnih vlog; spol in pojmovanje moškosti in ženskosti; spolna delitev dela, zaposlovanje, spolna segregacija in/ali segmentacija dela in zaposlovanja, feminizacija in maskulinizacija poklicev.

Sociologija vsakdanjega življenja

V okviru sociologije vsakdanjega življenja obravnavamo tri tematske vsebinske sklope: teoretični uvod v sociologijo vsakdanjega življenja, metodološka vprašanja sociološkega raziskovanja vsakdanjega življenja ter analizi in kritično ovrednotenje konkretnih vidikov vsakdanjega življenja.

Globalna kultura

Predmet posega v sodobno problematiko procesov globalizacije z vidika pretoka kulturnih produktov ter oblikovanja globalnih kulturnih identitet. Izhodišča so teoretske razprave o učinkih globalizacije na lokalne kulture, ter proučevanja interakcije lokalno-globalno v širokem spektru součinkovanj ekonomskih, družbenih in političnih dejavnikov. Teoretske osnove se naslanjajo na sodobno sociološko teorijo globalizacije, post-kolonialno teorijo, cultural studies in post-feministično analizo.

Osnove humanistične misli

Predmet obravnava začetke etične in literarne refleksije o človeku kot avtonomnem in svobodnem bitju, ki ga spremljata načelo svobodne izbire in princip dolžnosti in odgovornosti. Predstavljeni so ključni primeri iz grške antike, nato pa razvoj humanističnih disciplin v začetku novega veka.

Popularne kulture

Predmet se začneja z nizom vsebin, ki fenomen popularne kulture osvetlijo v perspektivi artikuliranja popularnega v evropski kulturni zgodovini. Obravnavani so pojmi Bahktinovega karnevaleskega, Foucaultovega popularnega spomina, de Certeaujevih vsakdanjih dinamik podrejanja in rezistence, strategij in taktik upora. Zgodovinskim zgledom je dodana sodobna množična kultura.

Sociologija vizualne umetnosti

Sociologija vizualne umetnosti gradi na širokem prerezu spoznavanja z institucionalnimi in estetskimi ustroji različnih umetnostnih praks v zgodovinski in teoretski perspektivi. Vstop v polje raziskovanja likovnih umetnosti poteka prek seznanja del avtorjev kot so Vasari, Goethe, Wölfflin, Panofsky, Gombrich. Predavanja se osredotočajo na vprašanja reprezentacije, telesa, pogleda in tradicij v zahodni tradiciji od renesanse do sodobnosti. S perspektive feministične likovne teorije bodo obravnavane reprezentacije spolne razlike v vizualnih podobah tradicije zahodne likovne umetnosti ter koncept pogleda/gledanja skozi ustroje moči in nadzorovanja v prevladujočih družbenih razmerjih.

Sociologija medijev in komuniciranja

Predmet obravnava naslednje vsebine:

- Predstavitev različnih aspektov proučevanja komuniciranja in medijev;
- predstavitev glavnih teoretskih pristopov k medijem in komuniciranju v sodobnem družboslovju;
- analiza tihih podmen teorij o komuniciranju in medijih;
- razvoj konceptualnega aparata za analizo medijsko posredovanih kulturnih form in družbenih razmerij;
- razmerje med jezikom in komuniciranjem; grafizem in pisava;
- intermedialnost in intertekstualnost sodobnih medijev;
- ideološke in kulturne posledice digitalizacije in konvergence IKT.